| CISG-online 8034 | |
|---|---|
| Jurisdiction | Hungary |
| Tribunal | Kúria (Hungarian Supreme Court) |
| Date of the decision | 19 May 2026 |
| Case no./docket no. | Gfv.III.30086/2026/2 |
| Case name | *COVID-19 pandemic as force majeure under Hungarian domestic law case* |

# Indokolás

## A felülvizsgálat engedélyezése szempontjából lényeges tényállás

[1] 1
A felperes mint vevő és az alperes mint eladó között 2021. február 3-án határozott időtartamú adásvételi keretszerződés jött létre tisztítószerek, takarítóeszközök, munkavédelmi, és higiéniai termékek szállítására. A keretszerződés alapján a felperes a polgármesteri hivatal és az önkormányzathoz tartozó hét oktatási intézmény tisztítószer- és higiéniaiszer-ellátását kívánta megoldani.

## A kereseti kérelem és ellenkérelem

[2] 2
A felperes megváltoztatott keresetében 584.025 forint késedelmi kötbér, 11.586.133 forint meghiúsulási kötbér és késedelmi kamataik megfizetésére kérte kötelezni az alperest arra hivatkozással, hogy az alperes megszegte a közöttük közbeszerzési eljárást követően létrejött adásvételi keretszerződést azáltal, hogy a 2021. szeptember 22. és 2021. november 23. között összesen hét leadott megrendelés esetében számos tételt egyáltalán nem szállított le a szerződés szerinti határidőben.

[3] 3
Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

## Az első- és másodfokú ítélet

[4] 4
Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresettel egyezően marasztalta az alperest.

[5] 5
Megállapította, hogy a felperes az alperes kötelezettségszegésére tekintettel jogszerűen mondta fel az adásvételi szerződést, az alperes pedig a szerződésszegését nem tudta kimenteni; az alperes vis maiorra való hivatkozását megalapozatlannak tartotta.

Határozatának indokolásában arra mutatott rá, hogy az alperes részéről a szerződés teljesítése sem fizikai, sem gazdasági értelemben nem vált lehetetlenné; anyagi tehervállalás mellett a perbeli szerződés teljesíthető lett volna. Utalt arra, hogy a vis maiorra történő hivatkozás a pacta sunt servanda érvényesülését nem törheti át annak érdekében, hogy az üzleti veszteség, a profitcsökkenés lehetőségét korlátozza vagy kizárja. Kiemelte, hogy az árak emelkedése – amely a bírói gyakorlat alapján az üzleti kockázat körébe esik – nem volt olyan mértékű, amely az alperes egzisztenciális fennmaradását befolyásolta volna, ezért ebből az okból a szerződésszegés jogkövetkezményei alól sem mentesülhet. Arra a következtetésre jutott továbbá, hogy a felek között az alperesnek felróható okból nem jött létre szerződésmódosítás. Mindezekre tekintettel a felperes késedelmi és meghiúsulási kötbér igényét indokoltnak tartotta.

[6] 6
Az alperes kötbér összegének mérséklésére irányuló kérelmét nem találta megalapozottnak. E körben hangsúlyozta: az alperes a közbeszerzési eljárás során tett ajánlatához fokozottan kötve van; ezzel az ajánlattal vált ugyanis a közbeszerzési eljárás nyertesévé, miután a többi piaci szereplő nyilvánvalóan az övétől kedvezőtlenebb ajánlatot tett. Hivatkozása szerint a szállítási határidő, az ajánlati ár és a kötbér mértéke olyan alapvető feltétel volt a közbeszerzési pályázat mérlegelésénél, amelyet utóbb a bíróság egyoldalúan nem bírálhatott felül. A perbeli szolgáltatás értékéhez igazodva a felperes által követelt kötbér mértékét nem találta eltúlzottnak.

[7] 7
Az alperes fellebbezése folytán eljárt másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és alperest terhelő marasztalás összegét 6.377.092 forintra és annak késedelmi kamatára leszállította, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[8] 8
Határozatának indokolása szerint az alperes több terméket 30 nap késedelmet követően sem szállított le, ezért a felek között létrejött szerződést megszegte, amelyre tekintettel a felperes a szerződés rendelkezései alapján azt jogszerűen mondta fel azonnali hatállyal. Egyetértett az elsőfokú bíróságnak a vis maior kérdésében kifejtett álláspontjával. Azzal egyezően rögzítette, hogy a kötelezett a kötbérfelelősség alól csak akkor mentesülhet, ha bizonyítja, hogy a szerződésszegést az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amely a szerződéskötéskor nem volt előre látható, és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje, vagy a kárt elhárítsa. Kiemelte, hogy a Covid járvány lehet vis maior, azonban ezen kívül azt is bizonyítania kellett az alperesnek, hogy a járvány következtében olyan drasztikus mértékű áremelkedés következett be, amely a szerződésszerű teljesítést lehetetlenné tette a megváltozott piaci viszonyok között, azaz a veszteséges teljesítés miatt az alperes nem tudott teljesíteni a szerződésben meghatározott feltételek szerint. Rámutatott arra, hogy a fellebbezésben hivatkozott, 2021-es gazdasági évet érintő 50%-os, drasztikus, a «normálistól» eltérő áremelkedés, önmagában nem azonos a vis maior eseménnyel: önmagában a veszteséges teljesítés nem elegendő a kötbér alóli kimentéshez. Hangsúlyozta, hogy a veszteséges teljesítés akkor mentesülési ok, ha az már teljesíthetetlen nehézséget okoz. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az árváltozás nem volt olyan mértékű, amelyre tekintettel az alperes számára a szerződés teljesítése lehetetlenné vált volna,

akárcsak gazdasági lehetetlenülés szempontjából is. Osztotta az elsőfokú bíróság megállapítását abban a körben is, hogy az eset összes körülményeit, a kiegészített szakértői véleményt értékelve nem álltak fenn a kimentés feltételei; az alperes a késedelmét nem mentette ki, a szerződés lehetetlenülését nem igazolta.

[9] 9
Nem látta indokát a késedelmi kötbér mérséklésének, annak sem a mértékét, sem az összegét nem tartotta eltúlzottnak, illetve a késedelem időtartamához, a teljesítés elmaradásához képest nem találta aránytalannak. Nem értett azonban egyet az elsőfokú bírósággal abban, hogy a meghiúsulási kötbér mérséklése nem indokolt. Hangsúlyozta, hogy a meghiúsulási kötbér mértékének 50%-kal történő mérséklésére alapot adott az, hogy az alperes szerződésszegésének, így a kötbérfizetési kötelezettségének oka részben a Covid-19 járvány miatt bekövetkezett nagyobb mértékű áremelkedés, másrészt az, hogy az alperes a teljesítés érdekében egyeztetéseket kezdeményezett a felperessel, megkísérelte a jogviszony fenntartását a szerződésmódosítás kezdeményezésével. E körben értékelte továbbá, hogy a szakértői vélemény szerint az alperes gazdasági körülményei valamennyi szerződő partnere számára való teljesítés esetén akár felszámolási helyzetet is eredményezhetett volna.

## A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem

[10] 10
A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan a felperes kötbérigényének annak 10%-ára történő mérséklését, míg harmadlagosan az első- és másodfokú bíróságot új, a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalára kérte kötelezni.

[11] 11
A felülvizsgálati kérelmével együtt felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is előterjesztett a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 409. § (1) bekezdés a), b) és d) pontjára, valamint (3) bekezdésére alapítottan.

[12] 12
Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 2. §-át, 6. §-át, 237. §-át, 265. §-át, 266. §-át, 279. §-át, 346. § (5) bekezdését, 369. §-át, 370. §-át, 373. §-át, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:8. §-át, 6:34. §-át, 6:59. § (1) és (2) bekezdését, 6:126. § (1) és (2) bekezdését, 6:137. §-át, 6:140. § (1) és (2) bekezdését, 6:142. §-át, 6:153. §-át, 6:156. §-át, 6:179. § (1) és (2) bekezdését, 6:180. § (1), (2) és (3) bekezdését, 6:186. § (1), (2) és (3) bekezdését, 6:188. §-át, 6:191. § (1) bekezdését, a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény 141. § (1), (2) és (4) bekezdését, a CIGS Tanácsadó Testület 7. számú állásfoglalását, a Bécsi Vételi Egyezmény 79. cikkét, a gazdasági kamarákról szóló 1999. évi CXXI. törvény 10. § (1) bekezdés a) pontját, a gazdasági kamarák árukra vonatkozó, az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló, 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletet, az áruk ideiglenes behozatali eljárás alá vonására vonatkozó A.T.A. igazolványról szóló Vámegyezmény és módosítása kihirdetéséről szóló 2017. évi CLXIX. törvényt, az A.T.A. Egyezmény végrehajtásáról szóló 25/2002. (XII. 20.) KüM rendeletet, az áruk ideiglenes

behozataláról, Isztambulban, 1990. június 26-án kelt Egyezmény és mellékletei kihirdetéséről szóló 2005. évi CLXVIII. törvényt, az áruk ideiglenes behozataláról, Isztambulban, 1990. június 26-án kelt Egyezmény és mellékletei kihirdetéséről szóló 321/2005. (XII. 27.) Korm. rendeletet, az uniós vámjog végrehajtásáról szóló 2017. évi CLII. törvényt, az uniós vámjog végrehajtásának részletes szabályairól szóló 11/2016. (IV. 29.) NGM rendeletet, valamint az érvényben lévő okmányhitelesítési szabályzatban foglaltakat.

[13] 13
A Pp. 409. § (1) bekezdés d) pontja alapján az engedélyezés iránti kérelmét három eljárásjogi szabálysértésre alapította. Állította egyrészt, hogy a támadott ítéletben rögzített tényállás a Pp. 279. §-ába ütközően – az ügy érdemére is jelentősen kihatóan – hiányos, iratellenes, a bizonyítékok teljeskörű értékelése pedig elmaradt, illetve a bizonyítékok mérlegelésére tévesen került sor. Másrészt azt kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 237. § alapján nem adott helyes anyagi pervezetést. Harmadrészt a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének korlátairól szóló rendelkezés sérelmét állította.

[14] 14
Kifogásolta, hogy a jogerős ítélet tényállása több jelentős tényt nem rögzített; így nem értékelte a felperes irodavezetőjének nyilatkozatát, amely szerint az alperes a szerződésmódosítás körében vállalt kötelezettségeinek 2021. december 22-én eleget tett. Állította, hogy a tényállásban nem szerepelt az a tény sem, hogy a felek 2021. november 26-ai egyeztetést követően az árváltozással nem érintett termékek a felperes részére kiszállításra kerültek, továbbá a felek között 2022 januárjában még történtek egyeztetések és szállítások, amelyre tekintettel ő joggal bízhatott a szerződésmódosításban. Álláspontja szerint a jogerős ítélet tényállása nem tesz említést arról, hogy a felperes kizárólag adott fajtájú és mennyiségi keretű terméket rendelt, a helyettesítő terméket nem fogadta el. Releváns ténynek tekintette az is, hogy az egyedi megrendelők olyan táblázatok voltak, amelyeket a felperes szerkesztett; a felperesnek volt lehetősége az egyes termékekre vonatkozó árak és mennyiségek átírására. Állította, hogy a jogerős ítélet iratellenesen nem tért ki arra, hogy a közbeszerzési ajánlattétel és a perrel érintett megrendelés időszaka között 53%-os áremelkedés volt a tisztítószer piacon, amely ténnyel a felperes is tisztában volt; a felperes el is ismerte a hirtelen bekövetkezett áremelkedés tényét. Hiányolta, hogy a jogerős ítélet nem foglalt állást abban a körben sem, hogy nem a teljes árváltozást kívánta átterhelni a felperesre, hanem abban kérte a felperes együttműködését, hogy ne kelljen veszteségesen szállítania. Véleménye szerint T. tanú vallomását ki kellett volna rekeszteni a bizonyítékok köréből. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság a hivatkozott iratellenességet nem javította ki, a tényállást a hiányzó érdemi elemekkel nem pótolta, a bizonyítékokat nem vetette össze, így a jogerős ítélet valótlan és iratellenes tényállásokat tartalmaz, amelyből okszerűtlen következtetést vont le a másodfokú bíróság, ezzel megsértette a Pp. 369. §-át.

[15] 15
Az anyagi pervezetéssel kapcsolatban arra mutatott rá, hogy az elsőfokú bíróság csupán azt rögzítette, hogy az eljáró bíró az anyagi pervezetés körében tájékoztatta a feleket, hogy a vis maior hivatkozás tekintetében őt terheli annak igazolása, bizonyítása. Állította, hogy ennek eleget téve a bizonyítási indítványait megtette, bizonyítást eszközölt; tanúvallomásokkal, szakértői véleménnyel igazolta azt, hogy a piacon megvalósult előre nem kalkulálható mértékű

áremelkedés következett be; a bíróság azonban indokolatlanul szembehelyezkedett a szakértői vélemény tartalmával. Érvelése szerint, amennyiben az elsőfokú bíróság anyagi pervezetés körében kiadott tájékoztatása nem felel meg a jogszabályoknak, úgy a másodfokú bíróságnak a Pp. 369. § (4) bekezdése alapján helyes anyagi pervezetést el kellett volna végeznie.

[16] **16**
Kifogásolta, hogy a jogerős ítélet a Pp. 370. §-át megsértve nem merítette ki a fellebbezésben foglaltakat; nem került értékelésre a Ptk. 1:3. §-ára (a jóhiszeműség és tisztesség elve), az 1:4. §-ára (elvárható magatartás elve) és 1:5. §-ára (joggal való visszaélés tilalma) történő hivatkozása sem. Sérelmezte, hogy a jogerős ítéletben nem került elbírálásra az a hivatkozása sem, hogy a vis maior polgári jogi szabályozás alapjául szolgál az ENSZ 1980. április 11-én kelt, az áruk nemzetközi adásvételéről szóló Bécsi Vételi Egyezmény, és a Bécsi Vételi Egyezmény 79. cikke és a Nemzetközi Kereskedelmi Iparkamara Force Majeure Clause-ja (33. pont). Sérelmesnek tartotta, hogy a másodfokú bíróság nem vette figyelembe a CISG Tanácsadó Testületének 20. számú véleményét a Bécsi Vételi Egyezmény 79. cikkét. Arra a következtetésre jutott, hogy amennyiben a bíróságok a hivatkozásai alapján a tényállást a CISG Tanácsadó Testületének állásfoglalása, és Bécsi Vételi Egyezmény 79. cikke és a Nemzetközi Kereskedelmi Iparkamara Force Majeure Clause-ja (33. pont) figyelembevételével vizsgálták volna, úgy az ügy érdemét érintően a magatartása eltérő megítélés alá esett volna.

[17] **17**
A Pp. 409. § (3) bekezdése alapján amiatt kérte a felülvizsgálat engedélyezését, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltért a Kúria több közzétett határozatától. Állította, hogy a teljesítés lehetetlenné válása körében a jogerős ítélet eltért a BH 1986.469. számú, és a Kúria Pfv.20.416/2019/6. számú eseti döntésében kifejtettektől. Álláspontja szerint a Kúria gyakorlata egyértelműen rögzíti, hogy az érdekbeli lehetetlenülés lényeges vonása, hogy a bekövetkezett változás olyan súlyú és horderejű, amely jelentős mértékben meghaladja a szerződéskötéskor kellő gondosság mellett előrelátható gazdasági és piaci változásokat, és egyértelműen, lényegesen meghaladja a szokásos kockázati mértéket. Ebben a kérdésben hivatkozott továbbá a Legfelsőbb Bíróság Pfv.II.20.009/2011/5. számú és a BDT 2012.2769. számú döntésben kifejtettektől való eltérésre is.

[18] **18**
Megjegyezte, hogy az észszerű kockázatvállalás kérdésével a Legfelsőbb Bíróság a BH 1985.470., BH 2005.347., és a Kúria a Pfv.V.21.574/2015/4. számú döntése foglalkozott. Hivatkozott arra, hogy ismert olyan bírói gyakorlat, amely az inflációt, illetve a keresleti és kínálati viszonyok megváltozását általában szintén a felek üzleti kockázatába tartozó körülményként ítélte meg. E körben utalt a BH 1988.80., BH 1993.670., BH 1996.145. számú eseti döntésekre, valamint a Szegedi Ítélőtábla Gf.I.30.135/2010/4. számú ítéletben kifejtettekre. Megjegyezte ugyanakkor: a gazdasági viszonyok alakulásából eredő, nagymértékű inflációs hatást, valamint az anyagárak és a munkabérek jelentős emelkedését már olyan körülménynek értkelte a legmagasabb bírói fórum, amely a szerződéskötés időpontjában nem volt előre látható, e körben hivatkozott a BH 1995.659. számú határozatra.

[19] 19
A szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség és a kötbérrel kapcsolatban állította, hogy a jogerős ítélet eltért a Kúria Pfv.21.049/2022/5. számú határozatában kifejtettektől, amely egyértelműen akként foglalt állást, hogy a felet nem vitásan sújtó járvány akkor szolgálhat alapul a szerződés megszűnésére, amennyiben a szerződéses jogviszony a fennálló tartalommal lényegi és feltétlen szükséges módosítás nélkül nem folytatható, és a vis maior helyzet megállapítására sor kerülhet járvány, az ezzel összefüggő állami korlátozó intézkedések esetén. Álláspontja szerint ebben a körben a jogerős ítélet eltért továbbá a BH 2014.147. számú döntéstől is, amely kimondta, hogy a «vis maior» kifejezés természeti vagy emberi eredetű «ellenállhatatlan erőt» jelent, amely abszolút jellegű: az emberek számára elérhető eszközökkel nem hárítható el. Ebben a kérdésben hivatkozott a BDT 2021.4317. számú eseti döntéstől való eltérésre is, amely akként foglalt állást, hogy a madárinfluenza-járvány olyan természeti eredetű elháríthatatlan erő, ami rövid időszakon belül jelentős, drasztikus piaci változásokat okoz, ezek emberi eszközökkel nem elháríthatók. A Győri Ítélőtábla IH 2022.117. számú határozatától való eltérést is állította, amely megalapozottnak találta a vis maior fennállását abban az esetben, amennyiben a gazdasági válságjelenségek jelentős, az üzleti kockázatot meghaladó drasztikus szintet érnek el.

[20] 20
A Pp. 409. § (1) bekezdés a) pontja első fordulata (a joggyakorlat egységének biztosítása) alapján is kérte a felülvizsgálat engedélyezését. Ebben a körben a jogértelmezést igénylő jogkérdést akként jelölte meg, hogy meddig terjed az alperest terhelő szolgáltatási kényszer, másik oldalról nézve a jogosultat megillető követelési jogosultság, milyen mértékig köteles erőfeszítéseket tenni a kötelezett a teljesítés megvalósítása érdekében, és milyen mértékig követelhet teljesítést a kötelezettől a jogosult.

[21] 21
Állította, hogy a felvetett jogkérdésnek különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége is van, ezért a felülvizsgálat engedélyezése a 409. § (1) bekezdés b) pontjának mindkét fordulata alapján is indokolt.

[22] 22
Előadta, hogy mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság helytelen jogalkalmazással és okszerűtlenül, a korábbi kúriai döntésekkel szembe helyezkedve jutott arra a következtetésre, hogy az adott ügyben sem a vis maioron alapuló kimentési ok, sem a Ptk. 6:142. §-a és 6:186. §-a szerinti mentesülés nem áll fenn, sem a Ptk. 6:179. §-a szerinti lehetetlenülés jogintézménye nem alkalmazható a Ptk. 6:34. §-ában írt kötelezettséggel szemben. Álláspontja szerint a covid járvány okozta gazdasági válsághelyzet vis maiorként való figyelembevétele mindenképpen szükséges. Kifejtette, hogy az említett jogelvek együttes alkalmazása a joggyakorlat egységét is biztosítani tudja, és társadalmi jelentőségéhez kétség nem férhet, figyelemmel arra, hogy a bíróságoknak a szokásos üzleti kockázat meghatározása kapcsán kialakult gyakorlatát a covid járvány meg kell, hogy változtassa. Utalt arra, hogy a tartós szerződések estén előfordulhat, hogy a szerződés megkötése és teljesítése között megváltoznak azok a körülmények, amelyek a szerződés megkötésének idején érvényesültek, ez a változás pedig valamelyik félre méltánytalan eredményre is vezethet. Álláspontja szerint a clausula rebus sic stantibus (körülményekben beálló lényeges változás) gondolata egy

méltánytalan helyzet valamilyen orvoslásának kivételes lehetőségét teremti meg, illetve az alapelvek együttes alkalmazása is feloldja a pacta sunt servanda elv kizárólagos alkalmazhatóságát. Hivatkozott arra, hogy sem a Ptk., sem a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény nem sorolja fel a lehetetlenülésre vezető körülményeket, annak meghatározása a jogirodalomra maradt. A Ptk. kommentárjára utalással kiemelte, hogy a szerződés teljesítését nemcsak jogi vagy fizikai ok, hanem az is lehetetlenné teheti, hogy a szerződéskötés után beállott változás miatt a szolgáltatást csak előre nem látott rendkívüli nehézségek vagy aránytalan áldozat árán lehetne teljesíteni, és ezt nem lehet a kötelezettől elvárni. Állítása szerint a pacta sunt servanda elv alkalmazásának határt szab, és azt feloldják a polgári jog egyéb általános jogelvei, azok alkalmazása az adott ügyben, illetve minden hasonló ügyben elsőbbséget kell, hogy élvezzenek, zsinórmértékül kell szolgáljanak. Utalt arra, hogy a bírói gyakorlatban az előre nem láthatóság, az üzleti kockázat megítélésében, így a vis maior helyzetek definiálásában, valamint az ebből eredő szerződésszegések megállapíthatóságában, a szerződésszegések jogkövetkezményeinek megállapíthatóságában is eltérő döntések születtek.

[23] **23**
Álláspontja szerint a joggyakorlat továbbfejlesztésének biztosítása érdekében különös jelentősége van annak, hogy a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarától (a továbbiakban: MKIK) kért vis maior igazolás – amelynek célja a peren kívüli együttműködés előmozdítása – bizonyítékként felhasználható-e.

[24] **24**
Hivatkozott továbbá arra, hogy a felülvizsgálat indokoltságát adja továbbá, hogy az ügy alapját a covid járvány következményeként megjelenő gazdasági válsághelyzet az alperes számára vis maior helyzetet jelentett, különösen az előre nem láthatóság okán. A joggyakorlat továbbfejlesztése érdekében szükséges ennek a jogintézménynek alkalmazhatóságát vizsgálni, ugyanis a járvány által indukált rendkívüli körülmények egyúttal a «békeidőkre alkotott» polgári jogi jogintézmények alkalmazhatóságát is próbára teszik.

[25] **25**
Megítélése szerint a magyar joggyakorlat továbbfejlesztését is eredményezi annak vizsgálata, hogy a CIGS Tanácsadó Testületének 7. számú állásfoglalásában, a Bécsi Vételi Egyezmény 79. cikkében foglalt, az «észszerű ellenőrzési körön kívüli» fordulat, a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara force majeure klauzulája milyen mértékben azonosítható a Ptk. 6:142. §-a szerinti, illetve a vis maiorral mint kimentési lehetőséggel.

## A Kúria döntése és jogi indokai

[26] **26**
A felülvizsgálat az alperes által megjelölt okokból nem engedélyezhető.

[27] **27**
A Kúria mindenekelőtt utal arra, hogy az igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 153-161. §-ai módosították a Pp.-nek a felülvizsgálati eljárásra vonatkozó egyes rendelkezéseit. A Módtv. 243. § (4) bekezdése szerint

a módosított tartalmú szabályok 2026. január 1-jén léptek hatályba. Átmeneti rendelkezés hiányában, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 15. § (2) bekezdés b) pontja alapján a 2025. december 31-én vagy azt megelőzően meghozott jogerős határozatok felülvizsgálatára a módosítás előtti rendelkezések alkalmazandók (Kúria Pfv.I.20.089/2026/4.). Ehhez képest a Pp. új, a Módtv. 153. § (3) bekezdés c) pontjával, valamint 155. § (2) és (3) bekezdésével bevezetett rendelkezései, amelyek lehetővé teszik a törvényben egyébként kizárt felülvizsgálat kivételes engedélyezését, csak a 2026. január 1-jén vagy az után meghozott jogerős másodfokú határozatok elleni felülvizsgálati kérelem esetében alkalmazandók (Kúria Pfv.II.20.061/2026/2., Gfv.III.30.043/2026/4.).

[28] **28**
Mivel pedig az adott esetben a másodfokú bíróság az alperes által felülvizsgálni kért jogerős ítéletét 2026. január 6-án hozta meg, ezért a fentieknek megfelelően, a megváltozott szabályozás alapulvételével kellett dönteni a felülvizsgálat engedélyezéséről.

[29] **29**
A Pp. 407. § e) pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak – a 406. § (3) bekezdés a) és b) pontjában foglalt kivétellel – a másodfokú bíróság ítélete ellen.

[30] **30**
A felülvizsgálatnak az említett okból való kizártsága miatt, a Pp. 406. § (3) bekezdés c) pontjára és 412. § (2) bekezdés első mondatára is figyelemmel az alperesnek a felülvizsgálati kérelem elbírálása érdekében felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet kellett előterjesztenie.

[31] **31**
A Kúria hangsúlyozza, hogy a felülvizsgálat kivételes engedélyezésének alapvetően csak az egyedi ügyön túlmutató indokok alapján lehet helye, amikor az szükséges, hogy a Kúria a felülvizsgálat jogegységesítő funkcióját érvényre juttassa. Ezt célozzák az engedélyezés egyes, a Pp. 409. § (1)-(3) bekezdéseiben szabályozott esetkörei. Az engedélyezés iránti kérelemben tehát – a felülvizsgálati kérelemben foglaltaktól eltérően – nem önmagában a támadott jogerős ítélet jogszabálysértő voltát kell bemutatni, hanem a Pp. 409. § (1)-(3) bekezdéseiben foglaltaknak megfelelően azt, hogy az állított jogszabálysértés kiküszöbölésén túl a jogegység biztosítása érdekében szükséges a Kúria eljárása (Kúria Pfv.III.20.400/2026/2.).

[32] **32**
Elvárás továbbá a felülvizsgálat engedélyezésére irányuló kérelemmel szemben – érdemi elbírálásához –, hogy tartalma teljesítse a Pp. 413. § (1) bekezdés c) pontjában írtakat. A konkrét esetben ez azt jelentette, hogy az alperesnek – az eltérő hivatkozásait követve – a felülvizsgálati kérelmében elkülönítetten fel kellett tüntetnie a Pp. 413. § (1) bekezdés c) pont ca), cb), cd) és ce) alpontjában megkövetelt tartalmi elemeket.

[33] **33**
A kérelemhez kötöttség perjogi szabályából [Pp. 2. § (2) bekezdés] következően a Kúria a felülvizsgálatot kizárólag a fél által megjelölt okból engedélyezheti. Erre figyelemmel az alperes által előterjesztett felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet kizárólag abból a szempontból vizsgálta, hogy az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata szükséges-e a joggyakorlat egységének és továbbfejlesztésének biztosítása, a felvetett jogkérdés különleges

súlya és társadalmi jelentősége, a fél alapvető eljárási jogának sérelme és az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés miatt, továbbá a jogerős ítélet jogkérdésben eltér-e a kérelemben megjelölt, közzétett kúriai határozatoktól.

[34] **34**
A Kúria elsőként a Pp. 409. § (3) bekezdése szerinti, mérlegelést nem tűrő engedélyezési ok fennállását vizsgálta.

[35] **35**
A Kúria a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján akkor engedélyezi a felülvizsgálatot, ha a felülvizsgálatnak a 407. § e) vagy f) pontja alapján nincs helye, de az ítélet a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér, azaz a Pp. 346. § (5) bekezdésére és a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 32. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett, 2012. január 1-je után meghozott kúriai határozatban kifejtettektől eltérő jogértelmezésen alapul (Kúria Gfv.III.30.255/2025/2).

[36] **36**
Ehhez képest az alperes felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében megjelölt BH 1986.469. (Legfelsőbb Bíróság Gf.III.30.496/1985.), BH 1988.80. (Legfelsőbb Bíróság Gf.II.30.148/1987.), BH 1993.670. (Legfelsőbb Bíróság Pf.IV.21.189/1992.), BH 1996.145. (Legfelsőbb Bíróság Pf.II.22.197/1994.), BH 1995.659. (Legfelsőbb Bíróság Gf.V.31.442/1998.) számú határozat, a Legfelsőbb Bíróság Pfv.II.20.009/2011/5. számú ítélete, a BDT 2012.2769. és BDT 2021.4317. számú eseti döntés, valamint a Szegedi Ítélőtábla Gf.I.30.315/2010/4. és a Győri Ítélőtábla IH 2022.117. (Gf.II.20.094/2022/5/I.) számú ítélete sem felelt meg az ismertetett követelményeknek. E határozatok egyikét sem a Kúria hozta, az azokban kifejtett jogértelmezéstől való eltérésre hivatkozással ezért a felülvizsgálat engedélyezése nem volt kérhető.

[37] **37**
Emiatt a Pp. 409. § (3) bekezdéséhez kapcsolódóan annak értékelésére volt lehetőség, hogy a jogerős ítélet az alperes által felvetett jogkérdésben eltért-e Kúria Pfv.I.20.422/2013/5. (BH 2014.147. számon is megjelent), Pfv.V.21.574/2015/4., Pfv.I.20.416/2019/6. és Pfv.V.21.049/2022/5. számú közzétett határozatában foglalt, a kérelemben hivatkozott jogi indokoktól. Az alperes azt állította, hogy a jogerős ítélet a szerződő felek kötelmi jogviszonyában bekövetkezett jelentős mértékű változásra visszavezethető érdekbeli lehetetlenülés, továbbá a vis maior kérdésében eltért a megjelölt referenciahatározatoktól.

[38] **38**
Az említett kúriai határozatok közül a Pfv.I.20.416/2019/6. számú határozat alperes által idézett tartalma lényegében az érdekbeli lehetetlenülés lényeges vonását, míg a Pfv.V.21.049/2022/5. és Pfv.I.20.422/2013/5. számú határozat a vis maior bírósági gyakorlat által kidolgozott általános zsinórmértékét ismertette, amelytől a jogerős ítélet sem tért el, azzal ellentétes jogértelmezést nem fejtett ki. Az a kérdés ugyanis, hogy a gazdasági és piaci változások lényegesen meghaladták-e szokásos mértékű kockázatot, illetőleg a vis maior esetén hol húzódik a határ a «becsülhető» piaci kockázat és az előre nem becsülhető

«többletkockázat» között, az adott ügynek a bizonyítás eredményének mérlegelése alapján megállapítható tényállása ismeretében válaszolható meg; azt, hogy a konkrét esetben a fél érdekbeli lehetetlenülésre hivatkozása megalapozott-e, az ügy egyedi sajátosságaira figyelemmel lehet eldönteni. Úgyszintén nem határozható meg, és főként nem számszerűsíthető, hogy a változás milyen aránya vagy mértéke tartozik a «becsülhető», illetve az előre nem látható «többletkockázat» körébe; az az ügy körülményei alapján ítélhető meg. A Kúria hangsúlyozza továbbá, hogy a jogerős ítélet a hivatkozott ítéletekben kifejtettekkel összhangban jutott arra a megállapításra, hogy a koronavírus megjelenése és következményei polgári jogi értelemben az élet számos területén «vis maior» jellegű helyzetet generáltak, annak minősítése, hogy ez milyen következményekkel jár, mindig a konkrét tényállás függvénye.

[39] **39**
A másodfokú bíróság a jogerős ítéletében az észszerű gazdasági kockázatvállalás kérdésében az alperes által megjelölt Pfv.V.21.574/2015/4. számú kúriai határozatban kifejtettektől különböző jogértelmezést nem fogalmazott meg. A Kúria az utóbbi határozatában nem a lehetetlenülés feltételeivel és jogkövetkezményeivel foglalkozott, hanem az utaló magatartást, a bírósági szerződésmódosítást, a teljesítés megtagadását és a szállítási szerződést szabályozó anyagi jogi normákat értelmezte. Emellett lényeges, hogy az alperes a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében nem a szóban forgó referenciahatározat jogi indokolást tartalmazó részéből, hanem a támadott jogerős ítélet jogi indokolásából idézett, így erre tekintettel sem lehetett megalapozott az eltérésre való hivatkozása.

[40] **40**
Mindezek alapján az alperes tévesen állította, hogy – az általa megjelölt okokból – a jogerős ítélet jogkérdésben eltért a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben feltüntetett kúriai határozatoktól.

[41] **41**
A Kúria a Pp. 409. § (1) bekezdés a) pontjával azonos tartalmú, 2025. december 31-ig hatályban volt 409. § (2) bekezdés a) pontjában szabályozott engedélyezési ok első feltételét értelmezve úgy foglalt állást, hogy az akkor teszi lehetővé a felülvizsgálat engedélyezését, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria jogegységi határozatában, az általa a BHGY-ben közzétett eseti határozatban még nem foglalt állást, feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn. A fél az engedélyezés alapjául szolgáló, eltérő határozatokat a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében köteles pontosan megjelölni, első fokon jogerőre emelkedett határozatra azonban nem hivatkozhat. A felülvizsgálat engedélyezésére irányuló kérelem kizárólag másodfokon jogerőre emelkedett vagy legfelsőbb bírósági döntésekre hivatkozhat a vizsgált engedélyezési ok körében, kizárva ezzel annak a lehetőségét, hogy a nem végleges, a perorvoslati eljárás hatására utóbb változó ítéletek alapozzák meg a felülvizsgálat engedélyezését (Kúria Pfv.V.20.124/2024/2., Pfv.III.20.012/2025/2.).

[42] 42
A Pp. 409. § (1) bekezdése a) pontjának második fordulata szerint a joggyakorlat továbbfejlesztésének szükségességére akkor hivatkozhatnak a felek, ha egy elvi kérdésben a bírói gyakorlat már kialakult és egységes ugyan, de e gyakorlat követése a továbbiakban változatlan formában nem támogatható, figyelemmel például a társadalmi vagy gazdasági viszonyok megváltozására, avagy arra, hogy a jogszabályokban változás következett be, amely kétségessé teszi, hogy a meglévő iránymutatások továbbra is irányadók lehetnek (Kúria Gfv.III.30.477/2023/2.).

[43] 43
A Pp. 409. § (1) bekezdés a) pontja a felülvizsgálat kivételes engedélyezésének két vagylagos feltételét jelöli meg, ebből következően az engedélyezés iránti kérelemnek az indoka nem lehet azonos a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása körében. A joggyakorlat egysége azt jelenti: a bíróságok között nincs eltérés a tekintetben, hogy az egyes jogszabályokat miként kell értelmezni, azaz mi a jogi norma alapvető tartalma, illetve azt hogyan kell alkalmazni. A Kúria a joggyakorlat továbbfejlesztésének szükségességére figyelemmel a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a jogerős ítélet által felvetett elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat már kialakult és egységes, annak követése azonban a körülmények változására tekintettel nem támogatható. Ennek megfelelően a Pp. 413. § (1) bekezdés ca) pontjára hivatkozó engedélyezés iránti kérelem tartalma az engedélyezést megalapozó két feltételnél eltérő: míg a joggyakorlat egységének érdekében a nem egységes bírói gyakorlatot, addig a joggyakorlat továbbfejlesztésének biztosítása érdekében az egységes bírói gyakorlatot és az attól való eltérés indokoltságát kell bemutatni és megindokolni. Ennek alapján a Pp. 409. § (1) bekezdésének a) pontja «vagylagos» eseteket tartalmaz, amelyből az következik, hogy a rendelkezés két fordulata egyszerre nem állhat fenn, egyszerre nem képezheti az engedélyezés alapját, mert (az első fordulat értelmében) vagy nincs egységes bírói gyakorlat, vagy (a második fordulat értelmében) van egységes bírói gyakorlat, de az már nem irányadó, nem támogatható.

[44] 44
Az előzőeknek megfelelően a Pp. 409. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt mindkét esetben a félnek az engedélyezést megalapozó bírói döntések megjelölése útján – legalább a határozatot hozó bíróság nevének és a határozat számának feltüntetésével – vagy a divergáló, vagy a meghaladottá vált ítélkezési gyakorlatot kell bemutatnia azzal, hogy a fél kizárólag másodfokon jogerőre emelkedett, vagy legfelsőbb bírósági döntésekre hivatkozhat (Kúria Pfv.20.132/2020/3., Pfv.20.723/2022/2., Pfv.20.992/2021/3., Pfv.20.307/2021/2.).

[45] 45
Az alperes ugyanakkor nem jelölt meg olyan eltérő döntéseket, amelyek az általa megjelölt jogkérdésben a széttartó (divergáló) bírói gyakorlatot mutatnák be. A joggyakorlat továbbfejlesztésének biztosítása – mint a Pp. 409. § (1) bekezdés a) pont második fordulatában szabályozott engedélyezési ok – tekintetében sem nem tüntetett fel olyan bírósági határozatokat, amelyekkel a MKIK vis maior igazolásának bizonyítékként való felhasználhatósága, a covid járvány következményeként megjelenő gazdasági válsághelyzet, továbbá a vis maior nemzetközi értelmezése kérdésében kialakult gyakorlatot szemléltetnék,

és arról sem nyilatkozott, hogy mi indokolná ehhez képest az eltérést, a joggyakorlat továbbfejlesztését.

[46] **46**
Következésképpen a Pp. 409. § (1) bekezdés a) pontjára alapított engedélyezés feltételei nem állhattak fenn.

[47] **47**
A Pp. 409. § (1) bekezdés b) pontja abban az esetben teszi lehetővé a felülvizsgálat engedélyezését, ha a fél által állított jogszabálysértés vizsgálata a felvetett jogkérdés különleges súlya vagy társadalmi jelentősége miatt indokolt. Megállapítható a rendelkezés első fordulatának teljesülése, ha a vizsgált jogkérdés az egyedi ügyön – különleges súlyára tekintettel – túlmutat, mivel a felülvizsgálati kérelem olyan jogértelmezési kérdést tartalmaz, amellyel kapcsolatban a Kúria korábban még nem foglalt állást; szükséges továbbá az is az engedélyezéshez, hogy valamilyen további, általában a jogegységgel, illetve közvetetten a jogbiztonsággal kapcsolatba hozható fontos ok (például az új típusú ügyek nagy száma) fennálljon, és ennek folytán a Kúria iránymutatása váljon szükségessé (Kúria Gfv.30.477/2023/2.).

[48] **48**
A Pp. 409. § (1) bekezdés b) pontjának második fordulata szerint pedig a Kúria akkor engedélyezi a felülvizsgálatot, ha a fél által állított jogszabálysértés vizsgálata a felvetett jogkérdés társadalmi jelentősége miatt indokolt. Társadalmi jelentősége van az olyan jogkérdéseknek, amelyek a társadalom széles körét közvetlenül vagy közvetett módon érintik, például úgy, hogy a vizsgált jogsértő gyakorlat fenntartása másokat is a jogsértő gyakorlat folytatására ösztönözhet (Kúria Gfv.30.477/2023/2.).

[49] **49**
A felülvizsgálat ezekben az esetekben is csak akkor engedélyezhető, ha a Kúria a különleges súlyú, illetve a nagy társadalmi jelentőségű jogkérdésben korábban még nem foglalt állást jogegységi határozatában, vagy az általa a BHGY-ben közzétett eseti határozatában (Kúria Pfv.20.462/2025/3., Gfv.30.477/2023/2.).

[50] **50**
Noha az alperes a Pp. 409. § (1) bekezdés b) pontjában írt mindkét engedélyezési ok egyidejű fennállását állította, az általa – részben a jogegység hiányával is együttesen – előadott indokok alapvetően a jogkérdés társadalmi jelentőségéhez kapcsolódtak. A Kúria megítélése szerint az az általánosság szintjén megfogalmazott jogkérdés kapcsán, a pacta sunt servanda elvének határa, illetve a clausula rebus sic stantibus elvének együttes alkalmazása körében az alperes nem jelölt meg az egyedi ügyön túlmutató, illetve közvetlenül a jogbiztonsággal kapcsolatba hozható olyan okot, amely megalapozta volna e speciális tényállás mentén a Kúria elvi iránymutatásának szükségességét, illetőleg nem mutatta be, hogy a jogkérdés miért és milyen módon érintené a társadalom széles körét. Önmagában az arra történt hivatkozása, hogy a covid járvánnyal összefüggésbe hozható jogviták megszaporodtak, nem adhatott alapot a felülvizsgálat engedélyezésére. Mindazonáltal az alperes maga is utalt arra, hogy a Kúria a vis maior kérdésének értelmezésével kapcsolatban több határozatában már állást foglalt.

[51] 51
Az alperes a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmét a Pp. 409. § (1) bekezdés d) pontjára is alapította. E szerint, ha a felülvizsgálatnak a 407. § e) vagy f) pontja alapján nincs helye, a Kúria engedélyezi a felülvizsgálatot, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a fél alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, illetve az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés miatt indokolt.

[52] 52
A Módtv. kibővítette a felülvizsgálat engedélyezését megalapozó okokat és – az előterjesztői indokolás szerint – a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés ad) pontja szerinti okot építette be a Pp. 409. § (1) bekezdés d) pontjába. Ezáltal lehetővé vált a felülvizsgálat engedélyezése, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a fél alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, illetve az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés miatt indokolt. A Módtv. 156-159. §-ához fűzött előterjesztői indokolás szerint ezen engedélyezési ok esetén sincs helye az ügy érdemét érintő kérdések vizsgálatának.

[53] 53
Az önmagában kötőerővel nem bíró, de a Kúria számos határozatával megerősített (Kfv.45.153/2025/2., Kfv.45.147/2025/2., Kfv.45.100/2025/2.) – a Kp. 118. § (1) bekezdés ad) pontjának a Pp. 409. § (1) bekezdés d) pontjával azonos szabályaira és a jogalkotó céljára figyelemmel az adott eljárásra is irányadónak tekintendő – a felülvizsgálati kérelem befogadásának egyes kérdéseiről szóló 2/2024. (XII. 03.) KK vélemény 5. pontjában a Kúria kifejtette: az eljárási jogi indokokra alapított befogadási kérelemről való döntés során nem végezheti el a támadott jogerős határozat felülvizsgálatát. A Kúria csak annak keretei között vizsgálódhat, hogy sérültek-e a kérelem előterjesztőjének megjelölt alapvető eljárási jogai, illetve a kérelem alapján észlelhető-e az ügy érdemére kiható egyéb eljárásjogi jogszabálysértés. A kérelemmel olyan mértékben kell kétséget ébreszteni a jogerős ítélet jogszerűsége tekintetében, hogy érdemi vizsgálat nélkül, szinte nyilvánvalóan fennállónak kell látszania a jogsértésnek. Az egyéb eljárási szabályszegés esetén ugyanilyen módon valószínűsíteni kell, hogy az kihatott az ügy érdemére. A kérelmező alapvető eljárási jogának sérelmére való hivatkozás esetén az ügy érdemével való kapcsolatot nem kell bemutatni, de a hivatkozásnak konkrétan meg kell jelölnie, mivel következett be a sérelem. Az előadottakat a Kúria a befogadás iránti kérelem és a peres iratok formai összevetésével bírálja el. Az ügy érdemére tartozó jogszabályok téves értelmezésére, a bizonyítékok mérlegelésének vitatására vonatkozó előadások – főszabály szerint – nem teszik lehetővé az eljárásjogi hiba miatti befogadást. Az el nem bírált keresetre, a jogerős határozatot hozó bíróság indokolási kötelezettségének nem teljesítésre alapított befogadási ok esetében irányadó, hogy a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolásának kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A befogadás megengedhetőségéről való döntés során, erre történő hivatkozás esetén a Kúria arra van tekintettel, hogy a bíróság indokolási kötelezettsége az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre nézve teljesült-e vagy sem. Az indokolás jogszerűsége a befogadásról való döntés során nem vizsgálható.

[54] 54
A Kúria ezt a jogértelmezést a polgári perekben előterjesztett engedélyezés iránti kérelem elbírálása körében is irányadónak tartja (Kúria Pfv.II.20.240/2026/5.).

[55] 55
A Kúria a befogadásról való döntés ismertetett, szűkebb keretei között eljárva, az engedélyezési kérelemnek az ügy irataival való formai összevetése után az alperes alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelmére, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegésre sem tudott következtetni az alperes által hivatkozott okokból.

[56] 56
Az alperes a Pp. 409. § (1) bekezdés d) pontja alapján az engedélyezés iránti kérelmét egyrészt arra az eljárási szabálysértésre alapította, hogy a jogerős ítélet tényállása hiányos, illetve a bizonyítékok mérlegelésére tévesen került sor. Az alperes azonban ebben a körben tartalmilag valójában a bizonyítékok mérlegelését kifogásolta, amely önmagában nem teszi lehetővé a említett okból való befogadást. A Kúria gyakorlata ugyanis következetes abban, hogy önmagában az, hogy valamelyik fél nem ért egyet a bizonyítékok bíróság általi mérlegelésének eredményével, és lényegében a saját álláspontja elfogadását kéri, nem ad alapot az engedélyezésre.

[57] 57
A fentiekben körülírt formai vizsgálat eredményeként a Pp. 237. §-ának és 369. § (4) bekezdésének sérelmére sem lehetett következtetni, a másodfokú bíróság ugyanis az anyagi pervezetés körében egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtettekkel.

[58] 58
Az alperes a Pp. 370. § megsértését is állította. A felülbírálati jogkör korlátainak megsértését voltaképpen a jogerős ítélet indokolásbeli hiányosságával azonosította. A másodfokú bíróság azonban valamennyi lényeges fellebbezési hivatkozásra kitért, mégpedig úgy, hogy az elsőfokú ítéletben már kifejtett és helyesnek tekintett indokokra is visszautalt. Ezen túlmenően ennél és az utóbbi bekezdésben értékelt eljárási szabályszegések esetében sem lett volna nélkülözhető annak bemutatása, hogy az eljárás megjelölt szabályainak a másodfokú bíróság általi megsértése az alperes álláspontja szerint miért és milyen módon hatott ki az ügy érdemére.

[59] 59
A Kúria a kifejtettekre figyelemmel a felülvizsgálatot a Pp. 411. § (1) és (2) bekezdése alapján megtagadta.

[60] 60
A Kúria az engedélyezés iránti kérelemről a Pp. 411. § (1) bekezdés első mondata szerint tárgyaláson kívül határozott.

[61] 61
A végzés elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § d) pontja zárja ki.